

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.1.3.2024

Pan
st. bryg. Paweł Kielar
p.o. Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego
Państwowej Straży Pożarnej
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Opolu
ul. Budowlanych 1, 45-202 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego Komendy
Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Opolu

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Opolu¹, ul. Budowlanych 1, 45-202 Opole

Kierownik jednostki kontrolowanej

Paweł Kielar, pełniący obowiązki Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej², od 4 marca 2024 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Komendanta KW PSP w Opolu pełnili Krzysztof Kędryk – od 2 lutego 2018 r. do 2 lutego 2024 r. oraz Arkadiusz Kuśmierski – od 3 lutego 2024 r. do 3 marca 2024 r.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontrolerzy

1. Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/8/2024 z 3 stycznia 2024 r.
2. Paweł Toczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/9/2024 z 3 stycznia 2024 r.
3. Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/13/2024 z 23 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-9)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania przez Komendę planu finansowego na 2023 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- kontrola wykonania wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych,
- kontrola przestrzegania limitów wydatków, w tym wydatków na wynagrodzenia,
- analiza stanu zobowiązań,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranego zamówienia publicznego,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

¹ Dalej: KW PSP w Opolu lub Komenda.

² Dalej: Komendant KW PSP w Opolu lub Komendant.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez KW PSP w Opolu planu finansowego, w części 85/16 budżetu państwa – województwo opolskie, dział 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdział 75410 *Komendy Wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej*.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W wyniku kontroli 30,6% zrealizowanych przez KW PSP w Opolu wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem – wynikających z przepisów o finansach publicznych – zasad gospodarowania środkami publicznymi. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych w zbadanej próbie. Również przeprowadzone w trakcie kontroli badanie obejmujące próbę pięciu najwyższych wydatków z budżetu środków europejskich na łączną kwotę 6 854,3 tys. zł potwierdziło, że wydatki te zostały dokonane do wysokości przyznanych kwot i poniesione na realizację celów określonych w objętym czynnościami kontrolnymi projekcie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała finansowe sprawozdania budżetowe kontrolowanej jednostki za 2023 r., które sporządzono terminowo, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały, w sposób racjonalny, kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych w zakresie operacji finansowych.

Stwierdzone w kontroli nieprawidłowość dotyczyły: 1/ niegospodarnego i niecelowego podwyższania dodatków funkcyjnych i służbowych dla funkcjonariuszy, którzy złożyli wnioski o zwolnienie ze służby; 2/ wyznaczania składów komisji przetargowych w sposób niezgodny z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi oraz 3/ uchybienia przy sporządzeniu sprawozdania Rb-70 w zakresie stanu zatrudnienia na koniec okresu sprawozdawczego.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

1.1.1. Wydatki budżetu państwa w części 85/16 – województwo opolskie, dział 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdział 75410 *Komendy Wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej* – zostały zrealizowane w 2023 r. przez KW PSP w Opolu w kwocie 22 366,0 tys. zł⁶, tj. na poziomie zbliżonym do kwoty planowanej po zmianach (22 367,8 tys. zł⁷). Plan wydatków na 2023 r. w pierwotnie przewidywanej kwocie wynosił 15 056,0 tys. zł i został zwiększony w trakcie roku o 7 311,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 171-175, 188-216, 534-550)

W 2023 r. plan wydatków KW PSP w Opolu nie był zwiększany środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa. W trakcie badanego okresu plan

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ 22 365 944,40 zł.

⁷ 22 367 822,99 zł.

wydatków był zwiększany środkami pochodzącymi z rezerw celowych budżetu państwa (w pozycjach: 8⁸, 35⁹, 44¹⁰, 56¹¹, 59¹²), na podstawie 17 decyzji Ministra Finansów, na łączną kwotę 7 708,9 tys. zł¹³. Z przyznaných środków wykorzystano kwotę 7 707,2 tys. zł¹⁴. Niewykorzystana łączna kwota z ww. rezerw, wynosząca 1,7 tys. zł¹⁵ dotyczyła: rezerwy na sfinansowanie wypłaty świadczenia motywacyjnego dla funkcjonariuszy Komendy (poz. 35)¹⁶ oraz rezerwy na realizację projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* (poz. 8)¹⁷. Na wniosek Komendanta z 16 listopada 2023 r.¹⁸ wolne środki z rezerwy celowej na wypłatę świadczenia motywacyjnego zostały zablokowane¹⁹, a pozostałe i niewykorzystane środki z obu ww. rezerw²⁰ zostały zwrócone 29 grudnia 2023 r. na rachunek bankowy dysponenta głównego. Niewykorzystane środki z rezerwy na sfinansowanie świadczenia motywacyjnego powstały z oszczędności związanych z absencjami chorobowymi funkcjonariuszy.

(akta kontroli str. 364-415, 639-649)

Badaniem wykorzystania środków pochodzących z rezerw celowych budżetu państwa objęto trzy decyzje Ministra Finansów²¹ (poz. 59) na łączną kwotę 4 244 tys. zł, co stanowiło 24% środków przyznaných. W wyniku badania stwierdzono, że przyznane środki w wysokości 2 044,0 tys. zł przeznaczono na zakup pojazdów oraz sprzętu ratowniczego dla jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej województwa opolskiego, a kwotę 2 200,0 tys. zł przeznaczono na sfinansowanie zakupu trzech samochodów pożarniczych do działań z zakresu zwalczania zagrożeń dla środowiska. We wszystkich objętych badaniem zakupach, po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków wprowadzone zostały zmiany w planie finansowym Komendy. Wysokość środków z rezerw celowych nie była znana na etapie tworzenia planu finansowego KW PSP w Opolu. Wnioskowanie o środki z tych rezerw wynikało z faktycznych potrzeb, było celowe, a otrzymane środki budżetowe wykorzystano w całości oraz zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 364-415)

KW PSP w Opolu nie realizowała w 2023 r. wydatków, które nie wygasły z upływem 2022 r., ani też nie doszło do przeniesienia kwot na wydatki niewygasające z końcem 2023 r.

(akta kontroli str. 176, 189-216)

W kwocie zrealizowanych wydatków ogółem (22 366,0 tys. zł), wydatki bieżące wyniosły 11 500,6 tys. zł, wydatki majątkowe – 10 625,8 tys. zł, a na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 239,6 tys. zł. W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2022 r. (13 211,7 tys. zł²²) nastąpił wzrost wydatków ogółem o kwotę 9 154,3 tys. zł (tj. o 69,3%).

⁸ Realizacja projektu pn. „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V”, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

⁹ Finansowanie świadczeń motywacyjnych dla strażaków KW PSP w Opolu.

¹⁰ Finansowanie świadczeń dla strażaków ochotników.

¹¹ Finansowanie świadczeń za długoletnią służbę strażakom KW PSP w Opolu.

¹² Zakup pojazdów oraz sprzętu ratowniczego dla PSP.

¹³ 7 708 869,81 zł.

¹⁴ 7 707 166,15 zł.

¹⁵ 1 703,66 zł.

¹⁶ 1 703,31 zł.

¹⁷ 0,35 zł.

¹⁸ Nr 85/16.4143.11.17.2023.WBD.

¹⁹ Decyzja 85/16.4143.12.14.2023.BD z 23 listopada 2023 r. na kwotę 1 403,31 zł.

²⁰ 300,35 zł.

²¹ Znak MF/FG2.4143.3.199.2023.MF.2521 z 10 lipca 2023 r. na kwotę 718,6 tys. zł; znak MF/FG2.4143.3.218.2023.MF.2764 z 19 lipca 2023 r. na kwotę 2 200 tys. zł oraz znak MF/FG2.4143.3.372.2023.MF.5749 z 6 listopada 2023 r. na kwotę 1325,4 tys. zł.

²² 13 211 699,45 zł.

Zrealizowane w 2023 r. wydatki bieżące w kwocie 11 500,6 tys. zł były wyższe od wydatków bieżących zrealizowanych w 2022 r. (9 545,5 tys. zł) o 1 955,1 tys. zł (o 20,5%). Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (72,2%) stanowiły wydatki na wynagrodzenia oraz pochodne, zrealizowane w kwocie 8 305,6 tys. zł. Wydatki na zakup towarów i usług²³ wyniosły 2 058,5 tys. zł i były wyższe od wydatków poniesionych w tej grupie w 2022 r. (1 026,9 tys. zł) o 1 031,6 tys. zł²⁴.

Zastępca Naczelnika Wydziału Finansów wyjaśniła, że wzrost w zakresie wydatków inwestycyjnych związany był z realizacją nowych zadań, na które przyznano środki finansowe w ustawie budżetowej na 2023 r., środki z rezerw na realizację projektów z udziałem środków europejskich tj. „Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego”, „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V” oraz „Wspólne rozwiązanie zarządzania kryzysowego i współpracy sił bezpieczeństwa w ramach fali uchodźców z Ukrainy do granicy czesko-polskiej”, rezerw w ramach środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z przeznaczeniem na zakup pojazdów pożarniczych oraz sprzętu ratowniczego, rezerwy na organizację szkoleń w zakresie instruktorów nauki jazdy kat. C oraz środków pozyskanych z rezerwy wydatków w budżecie Wojewody Opolskiego na 2023 r. W zakresie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych wzrost spowodowany był wypłatą odszkodowań dla strażaków ratowników OSP w ramach przyznanych rezerw z budżetu państwa, wypłatą pomocy mieszkaniowej, wzrostem stawki równoważnika pieniężnego za brak lokalu mieszkalnego, na który również otrzymano rezerwę celową, wzrostem liczby norm dopłaty do wypoczynku funkcjonariuszy i ich rodzin oraz przejazdu raz w roku dla funkcjonariuszy i ich rodzin, a także wzrostem wypłat z tytułu równoważnika pieniężnego wynikającego w przepisów BHP. W zakresie wydatków bieżących wzrost wynikał ze wzrostu płacy minimalnej oraz wynagrodzeń, a także pochodnych, wypłaty jednorazowego świadczenia motywacyjnego w związku z nowelizacją ustawy budżetowej na 2023 r., świadczenia za długoletnią służbę, wzrostu liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenie motywacyjne oraz wyższej kwoty wypłaconych odpraw emerytalnych. W grupie wydatków bieżących została zwiększona ustawa budżetowa na 2023 r. na wydatki związane z zakupem przedmiotów zaopatrzenia mundurowego związanego nowym wzorem umundurowania dla funkcjonariuszy. Wzrost wydatków wynika również w zakresie zakupu materiałów i wyposażenia informatyki, transportu oraz odzieży ochronnej, a także usług w zakresie szkolenia, w tym związanych z organizacją szkoleń strażaków ratowników OSP i szkoleń w zakresie nauki jazdy kat. C w ramach przyznanej rezerwy z budżetu państwa. W związku z koniecznością ciągłego doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych strażaków wzrosły koszty związane z ich udziałem w naradach służbowych, szkoleniach oraz pobytem w szkołach pożarniczych. Na wyższe wydatki bieżące w 2023 r. miał wpływ również wzrost odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, stawki podatku od nieruchomości oraz cen materiałów i usług (inflacja) w porównaniu z rokiem 2022.

(akta kontroli str. 188-216, 742-744)

W 2023 r. wydatki majątkowe z budżetu państwa zrealizowane zostały w kwocie 10 625,8 tys. zł²⁵, stanowiącej 100% planu po zmianach i były wyższe od wydatków majątkowych poniesionych w 2022 r. (3 488,2 tys. zł) o 7 137,6 tys. zł²⁶.

²³ W §§ 4210, 4220, 4260, 4280, 4300, 4360, 4400, 4218, 4219, 4308, 4309.

²⁴ Tj. o 100%.

²⁵ 10 625 788,52 zł.

²⁶ Tj. o 204%.

Wydatki majątkowe zostały przeznaczone na zakup: 1/ ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego (918,6 tys. zł²⁷); 2/ samochodu osobowego (204,2 tys. zł²⁸); 3/ łodzi ratowniczej z wyposażeniem i przyczepą (96,9 tys. zł²⁹); 4/ zestawu narzędzi hydraulicznych zasilanych akumulatorowo (56,8 tys. zł³⁰); 5/ rozpieracza kolumnowego z zasilaniem akumulatorowym (33,1 tys. zł³¹); 6/ samochodu operacyjnego (123,7 tys. zł³²); 7/ naczepy cysterny (399,2 tys. zł³³); 8/ samochodu specjalistycznego z drabiną mechaniczną 30 m (3 032,9 tys. zł³⁴); 9/ samochodu specjalistycznego z drabiną mechaniczną 30 m (2 819,4 tys. zł³⁵); 10/ lekkiego samochodu rozpoznawczo ratowniczego (108,2 tys. zł³⁶); 11/ sprzętu do realizacji szkoleń z ratownictwa chemicznego i ekologicznego – Vetter Plaster z osprzętem (13,2 tys. zł³⁷); 12/ testera do badania sprzętu ochrony dróg oddechowych (55,8 tys. zł³⁸); 13/ samochodu ciężarowego do szkoleń z zakresu prawa jazdy kat. C (529,3 tys. zł³⁹); 14/ bezzałogowego statku powietrznego wraz z wyposażeniem (162,4 tys. zł⁴⁰); 15/ namiotów pneumatycznych wraz z wyposażeniem (297,4 tys. zł⁴¹); 16/ systemu streamingu video z transmisją mobilną (59,8 tys. zł⁴²). Dodatkowo w ramach płatności wkładu własnego do wydatków majątkowych z budżetu środków europejskich poniesiono wydatki w łącznej wysokości 1 714,9 tys. zł⁴³.

Wydatki te służyły realizacji zadań statutowych i usprawnieniu działalności Państwowej Straży Pożarnej oraz miały na celu zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu ratowniczego i poprawę skuteczności przeciwdziałania zagrożeniom.

(akta kontroli str. 189-216, 218-334)

Plan wydatków majątkowych na 2023 r. w pierwotnie planowanej kwocie wynosił 3 450 tys. zł⁴⁴ i został zwiększony w trakcie roku o 7 175,8 tys. zł⁴⁵, tj. do kwoty 10 625,8 tys. zł.

Dokonane w trakcie 2023 r. zmiany w planie finansowym⁴⁶ były celowe i zasadne. Zakupione urządzenia oraz samochody zostały przekazane do użytkowania i ujęte

²⁷ 918 560 zł.

²⁸ 204 180 zł.

²⁹ 96 942,79 zł.

³⁰ 56 853,99 zł.

³¹ 33 025,50 zł.

³² 123 687 zł.

³³ 399 240 zł.

³⁴ 3 032 939 zł.

³⁵ 2 819 394 zł.

³⁶ 108 177,72 zł.

³⁷ 13 180,68 zł.

³⁸ 55 800 zł.

³⁹ 529 330,50 zł.

⁴⁰ 162 334,42 zł w ramach finansowania z programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska (§ 6068).

⁴¹ 297 415 zł w ramach finansowania z programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska (§ 6068).

⁴² 59 781,69 zł w ramach finansowania z programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska (§ 6068).

⁴³ 1 714 946,23 zł w § 6069.

⁴⁴ 3 450 000 zł.

⁴⁵ 7 175 788,52 zł.

⁴⁶ W 2023 r. dokonano siedmiu zmian w planie finansowym KW PSP w Opolu w zakresie zwiększenia wydatków majątkowych o łączną kwotę 4 941,3 tys. zł (4 941 353,18 zł) w § 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*. Zmiany te zostały wprowadzone w związku z planowanym zakupem: 1/ specjalistycznych samochodów pożarniczych z drabinami (2 402,3 tys. zł); 2/ samochodu do nauki jazdy kat. C (529,3 tys. zł); 3/ ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego (918,6 tys. zł); 4/ zestawu hydraulicznego z zasilaniem akumulatorowym (56,8 tys. zł); 5/ rozpieracza akumulatorowego (33,0 tys. zł); 6/ naczepy cysterny (399,2 tys. zł); 7/ lekkiego samochodu rozpoznawczo-ratowniczego (108,2 tys. zł); 8/ łodzi ratowniczej z silnikiem zaburtowym (96,9 tys. zł); 9/ terenowego samochodu operacyjnego (123,7 tys. zł); 10/ samochodu osobowego (204,2 tys. zł); 11/ urządzeń (testera) do badań sprzętu ochrony dróg oddechowych oraz zestawu pneumatycznych plastrów uszczelniających do realizacji szkoleń z ratownictwa chemicznego i ekologicznego (69,1 tys. zł).

W trakcie roku dokonano także trzech zmian/zwiększeń w § 6068 o łączną kwotę 519,6 tys. zł w związku z zakupem: 1/ bezzałogowego statku powietrznego z wyposażeniem (162,4 tys. zł); 2/ namiotów pneumatycznych z wyposażeniem (297,4 tys. zł); 3/ systemu streamingu video z transmisją mobilną (59,8 tys. zł).

w ewidencji środków trwałych zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)⁴⁷.

(akta kontroli str. 379-400, 534-550, 639-649)

1.1.2. Zobowiązania na koniec 2023 r. wyniosły 131,8 tys. zł i były wyższe od stanu zobowiązań na koniec roku poprzedniego (102,0 tys. zł) o 29,2%. Główne pozycje ww. zobowiązań obejmowały: 1/ dodatkowe wynagrodzenie roczne z pochodnymi (72,6 tys. zł⁴⁸); 2/ świadczenia motywacyjne za grudzień 2023 r. dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej (14,5 tys. zł)⁴⁹; 3/ zakup energii w grudniu 2023 r. (29,8 tys. zł)⁵⁰; 4/ zakup usług telekomunikacyjnych w grudniu 2023 r. (1,9 tys. zł)⁵¹. Tytuły i kwoty zobowiązań ogółem były zgodne z ewidencją księgową. W 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne i nie ponoszono wydatków z tytułu zapłaty odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 188-216, 551-585)

1.1.3. Przeciętne zatrudnienie w 2023 r. w KW PSP w Opolu wyniosło 72 osoby (69,7 etatów), tj. 102% przeciętnego zatrudnienia w 2022 r. (70 osób – 68,0 etatów) i było wyższe o dwie osoby (1,7 etatu) w odniesieniu do roku poprzedniego. Różnice (zwiększenie) stanu przeciętnego zatrudnienia (osobowe oraz etatowe) wynikały z: 1/ przyjęcia do służby w 2023 r. sześciu funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej⁵², przy jednoczesnym przejściu czterech funkcjonariuszy na emeryturę; 2/ zatrudnienia jednego pracownika będącego członkiem korpusu służby cywilnej, przy jednoczesnym rozwiązaniu stosunku pracy z dwoma takimi pracownikami⁵³; 3/ rotacji pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagradzania⁵⁴ – zatrudnionych zostało trzech takich pracowników, a umowy rozwiązano z dwoma pracownikami w tej kategorii zatrudnienia.

W 2023 r. w Komendzie nie wystąpiły odejścia funkcjonariuszy ze służby przed upływem sześciu miesięcy od dnia przyjęcia, skutkujące wypłatą odpraw i ekwiwalentów za niewykorzystany urlop z tego tytułu.

W sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2023 r.⁵⁵ w kolumnie 11 *Stan na koniec okresu sprawozdawczego* nie zostały wykazane osoby, które nie otrzymywały wynagrodzenia z zakładu pracy pomimo pozostawania w stosunku pracy, tj. dwie osoby korzystające z urlopów wychowawczych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 335-354, 625-628, 1002-1005)

Na wynagrodzenia w 2023 r. wydatkowano w kontrolowanej jednostce kwotę 7 639,7 tys. zł⁵⁶ (100% planu po zmianach), stanowiącą 110,7% wydatków poniesionych z tego tytułu w roku poprzednim (6 901,2 tys. zł). Przeciętne miesięczne

Zmiany/zwiększenia w § 6069 dokonywano w 2023 r. pięć razy na łączną kwotę 1 714,9 tys. zł w związku z zakupem: 1/ samochodu VITO (45,0 tys. zł); 2/ trzech ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych (712,9 tys. zł) oraz trzech średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych (729,1 tys. zł); 3/ bezzalogowego statku powietrznego z wyposażeniem (28,6 tys. zł); 4/ namiotów pneumatycznych z wyposażeniem (52,5 tys. zł); 5/ systemu streamingu video z transmisją mobilną (10,5 tys. zł); 6/ sprzętu analitycznego (136,3 tys. zł).

⁴⁷ Dz. U. poz. 1864.

⁴⁸ § 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne* w wysokości 60,9 tys. zł; § 4110 *Składki na ubezpieczenia społeczne* w wysokości 10,4 tys. zł; § 4120 *Składki na Fundusz Pracy* w wysokości 1,3 tys. zł.

⁴⁹ § 4180 *Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy*.

⁵⁰ § 4260 *Zakup energii*.

⁵¹ § 4360 *Zakup usług komunikacyjnych*.

⁵² Status zatrudnienia – 10.

⁵³ Status zatrudnienia – 03.

⁵⁴ Status zatrudnienia – 01.

⁵⁵ Tj. od początku roku do końca IV kwartału 2023 r.

⁵⁶ Łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym (§ 4040), uposażeniem rocznym dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy PSP (§ 4070) – w łącznej wysokości 479,8 tys. zł, wydatki na wynagrodzenia wyniosły 8 119,5 tys. zł, z tego: 215,8 tys. zł w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01); 778,8 tys. zł na wynagrodzenia członków korpusu służby cywilnej (status 03) oraz 7 124,9 tys. zł w grupie funkcjonariuszy państwowej straży pożarnej (status 10).

wynagrodzenie brutto w 2023 r. wyniosło 9,7 tys. zł i w porównaniu z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w 2022 r. (8,9 tys. zł) było wyższe o 0,7 tys. zł, tj. o 8,2%.

Komendant wyjaśnił, że zmiany wysokości wynagrodzeń wynikają ze: wzrostu wynagrodzeń i uposażeń w 2023 r. o wskaźnik 7,8%, wzrostu płacy minimalnej oraz zagwarantowania wysokości minimalnych dodatków funkcyjnych dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej od 1 marca 2023 r. W odniesieniu do zwiększenia przeciętnego zatrudnienia (o dwie osoby) wyjaśnił, że zmniejszenie liczby wakatów w Komendzie, skutkowało poprawą jakości wykonywanych zadań służbowych.

(akta kontroli str. 335-354, 1002-1005)

W latach 2023-2024 (do 2 lutego) w KW PSP w Opolu dziewięciu funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej zostało, na ich wniosek, zwolnionych ze służby w związku ze spełnianiem warunków do uzyskania świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego. Czterech z nich zostało zwolnionych ze służby w 2023 r.⁵⁷, na podstawie wniosków złożonych w 2022 r.⁵⁸ Po złożeniu wniosku, ww. funkcjonariuszom, na okres ostatniego miesiąca służby podwyższeniu uległy ich dodatki funkcyjne lub służbowe. Dla dwóch z nich dodatek funkcyjny zwiększony został na okres od 1 do 31 stycznia 2023 r. o 1,8 tys. zł⁵⁹ i 2,6 tys. zł⁶⁰, a w pozostałych dwóch - na okres od 1 do 24 lutego 2023 r. o 1,7 tys. zł⁶¹. Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 586-615)

W odniesieniu do pięciu funkcjonariuszy, zwolnionych ze służby w 2024 r.⁶², wnioski o zwolnienie ze służby zostały złożone: 30 października 2023 r. (dwie osoby) oraz 5 grudnia 2023 r. (trzy osoby). Decyzje zwiększające dodatek funkcyjny (o 1,4 tys. zł; 1,9 tys. zł oraz o 1,7 tys. zł) w stosunku do trzech zwolnionych ze służby funkcjonariuszy w 2024 r. (z datą 2 lutego 2024 r.)⁶³ zostały wydane 12 października 2023 r. przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. W odniesieniu do dwóch pozostałych osób zwolnionych ze służby (z datą 12 stycznia 2024 r.), w terminie trzech dni przed złożeniem wniosków⁶⁴ podwyższeniu uległy ich dodatki funkcyjne, na podstawie decyzji Komendanta z 27 października 2023 r.⁶⁵ o odpowiednio 2,4 tys. zł i 2,7 tys. zł. Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 586-615)

W KW PSP w Opolu w 2023 r. nie zawierano, finansowanych w ramach wynagrodzeń bezosobowych, umów zleceń trwających co najmniej trzy miesiące, lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres. W ww. okresie nie ponoszono także wydatków z tytułu umów o dzieło, w tym zawieranych z własnymi pracownikami.

(akta kontroli str. 355-363)

⁵⁷ 31 stycznia – dwie osoby oraz 24 lutego – dwie osoby.

⁵⁸ Odpowiednio: 2 listopada (dwie osoby), 25 listopada oraz 7 grudnia.

⁵⁹ Decyzja nr 3301.35.2022 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁶⁰ Decyzja nr 3301.36.2022 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁶¹ Decyzja nr 3301.6.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia oraz Decyzja nr 3301.5.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁶² Odpowiednio: 12 stycznia (dwie osoby) oraz 2 lutego (trzy osoby).

⁶³ Na wnioski z 5 grudnia 2023 r.

⁶⁴ Złożenie wniosku 30 października 2023 r.

⁶⁵ Decyzja nr 3301.35.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 27 października 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia oraz decyzja nr 3301.37.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 27 października 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia.

1.1.4. Na podstawie wyselekcjonowanych z systemu księgowego zapisów konta 130 *Rachunek bieżący jednostki* wybrano do kontroli, z zastosowaniem metody monetarnej⁶⁶, 34 zapisy/dowody księgowe z dwunastu miesięcy 2023 r. na kwotę 2 312,6 tys. zł⁶⁷. Badaniu poddano także osiem zapisów/dowodów na kwotę 7 540,3 tys. zł⁶⁸ dobranych do kontroli w sposób celowy⁶⁹. Łącznie wydatki objęte badaniem (9 852,9 tys. zł)⁷⁰ stanowiły 30,6% zrealizowanych w 2023 r. przez KW PSP w Opolu wydatków (32 126,2 tys. zł)⁷¹.

Operacje gospodarcze potwierdzone tymi dowodami zostały zbadane pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności ich dokonywania. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem rzeczowym i finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, a realizacja wydatków była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłaceniem odsetek, kar lub opłat.

(akta kontroli str. 189-216, 225-334, 417-435, 616-621, 629-741, 1092-1108, 1173, 1196-1199)

1.1.5. Badanie prawidłowości udzielania zamówień publicznych przeprowadzono na podstawie jednego zamówienia na dostawę dwóch samochodów specjalnych pożarniczych z drabiną mechaniczną o wysokości ratowniczej wynoszącej min. 30 m⁷². Na realizację tego zamówienia w 2023 r. poniesione zostały wydatki w łącznej kwocie wynoszącej 7 182,3 tys. zł⁷³. Przeprowadzone badanie nie wykazało nieprawidłowości w zakresie planowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie ww. zamówienia publicznego, jak również w zakresie jego udzielenia i realizacji. Działania KW PSP w Opolu jako zamawiającego były zgodne z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁷⁴. Prawidłowo zastosowano zasady konkurencyjności, równego traktowania wykonawców, przejrzystości i proporcjonalności, a realizacja zamówienia pod kątem zgodności przedmiotu i wysokości wynagrodzenia była zgodna z treścią zawartych umów. Wykonawca zamówienia nie dochował terminu jego realizacji, w związku z czym KW PSP w Opolu w sposób prawidłowy naliczyła i wyegzekwowała kary umowne wynikające z zapisów zawartych umów⁷⁵. Poniesione wydatki z tytułu realizacji tego

⁶⁶ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

⁶⁷ 2 312 644,04 zł, z tego: 904,3 tys. zł wydatków bieżących, 1 408,3 tys. zł wydatków majątkowych.

⁶⁸ 7 540 236,47 zł.

⁶⁹ Tj. wydatki majątkowe w § 606 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* poniesione na zakup: 1/ ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego (918,6 tys. zł); 2/ samochodu osobowego (204,2 tys. zł); 3/ łodzi ratowniczej z wyposażeniem i przyczepą (96,9 tys. zł); 4/ naczepy cysterny (399,2 tys. zł); 5/ samochodu specjalistycznego z drabiną mechaniczną 30 m (3 032,9 tys. zł); 6/ samochodu specjalistycznego z drabiną mechaniczną 30 m (2 819,4 tys. zł); 7/ sprzętu do realizacji szkoleń z ratownictwa chemicznego i ekologicznego – Vetter Plaster z osprzętem (13,2 tys. zł); 8/ testera do badania sprzętu ochrony dróg oddechowych (55,8 tys. zł).

⁷⁰ 9 852 880,51 zł.

⁷¹ Łącznie 32 126 141,87 zł, w tym z budżetu państwa 22 365 944,40 zł oraz z budżetu środków europejskich 9 760 197,47 zł.

⁷² Udzielone zamówienie WTT.2370.3.2023 podzielono na dwie części, gdzie wartość zamówienia w części 1 (A) dotyczyła jednego samochodu pożarniczego z drabiną o wysokości min. 30 m i wynosiła 3 516 939 zł, a w części 2 (B) dotyczącej jednego samochodu pożarniczego z drabiną o wysokości min. 30 m wartość wyniosła 3 665 326,20 zł.

⁷³ 7 182 265,20 zł, z tego: 5 852 333 zł stanowiły środki budżetu państwa (odpowiednio 3 032 939 zł jeden samochód oraz 2 819 394 zł drugi samochód); środki z Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej w łącznej wysokości 403 000 zł (odpowiednio 203 000 zł i 200 000 zł); środki z wpływów uzyskanych ze składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia, przekazywanych Komendantowi Głównemu PSP przez zakłady ubezpieczeń, na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 275), w łącznej wysokości 926 932,20 zł (odpowiednio 281 000 zł i 645 932,20 zł).

⁷⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.

⁷⁵ Dla części 1 (A) zamówienia opóźnienie w dostawie wynosiło 17 dni, a dla części 2 (B) 29 dni, co skutkowało wystawieniem not księgowych odpowiednio o nr 11/2023 na kwotę 24 304,05 zł, oraz nr 10/2023 na kwotę 43 209,13 zł.

zamówienia były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań Komendy Powiatowej PSP w Brzegu oraz Komendy Miejskiej PSP w Opolu.

Skład powołanej w Komendzie komisji przetargowej do oceny ww. zamówienia, niezgodny był z zapisami wewnętrznego zarządzenia⁷⁶, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 746-1001, 1006-1042)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Były Komendant⁷⁷ dokonał podwyższenia wysokości dodatków funkcyjnych i służbowych w łącznej kwocie 12,9 tys. zł⁷⁸, dla sześciu funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, którzy złożyli wnioski o zwolnienie ze służby w związku ze spełnianiem warunków do uzyskania świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego, co było działaniem niegospodarnym i niecelowym.

Dla czterech funkcjonariuszy, którzy zostali zwolnieni ze służby w 2023 r. (31 stycznia – dwóch oraz 24 lutego – dwóch), już po złożeniu przez nich wniosków⁷⁹, na okres ostatniego miesiąca służby podwyższeniu uległy przyznane tym osobom dodatki funkcyjne lub służbowe.

W obu przypadkach funkcjonariuszy zwolnionych ze służby 31 stycznia 2023 r. dodatek funkcyjny zwiększony został na okres od 1 do 31 stycznia 2023 r. o odpowiednio 1,8 tys. zł⁸⁰ i o 2,6 tys. zł⁸¹, a dwóm funkcjonariuszom zwolnionym ze służby 24 lutego 2023 r. - dodatek służbowy został zwiększony na okres od 1 do 24 lutego 2023 r. o 1,7 tys. zł⁸².

Ponadto na podstawie złożonych 30 października 2023 r. wniosków, dwóch funkcjonariuszy zostało zwolnionych ze służby 12 stycznia 2024 r. Od 1 listopada 2023 r. uległy zwiększeniu dodatki funkcyjne tych osób o odpowiednio 2,4 tys. zł i o 2,7 tys. zł⁸³.

Komendant⁸⁴ wyjaśnił, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej⁸⁵, funkcjonariuszowi przysługuje w zależności od zajmowanego stanowiska dodatek służbowy lub dodatek funkcyjny. Przedmiotowy dodatek przyznawany jest przez Komendanta z uwzględnieniem trzech czynników: zakresu i jakości wykonywanych obowiązków (przebiegu służby); możliwości budżetowych jednostki – ilości posiadanych środków na paragrafach płacowych; ograniczenia wysokości dodatku służbowego/funkcyjnego we wskazanych przepisach. Zgodnie z ww. rozporządzeniem kierownik jednostki organizacyjnej może przyznać w ramach posiadanych środków dodatek służbowy w maksymalnej wysokości do 50% sumy otrzymywanego uposażenia zasadniczego i dodatku za stopień oraz dodatek

⁷⁶ Zarządzenie nr 17/2018 Opolskiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie powołania komisji przetargowej oraz trybu jej pracy.

⁷⁷ Nadbr. Krzysztof Kędryk.

⁷⁸ 12 914 zł.

⁷⁹ W dniach: 2 listopada (dwa przypadki), 25 listopada oraz 7 grudnia.

⁸⁰ Decyzja nr 3301.35.2022 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁸¹ Decyzja nr 3301.36.2022 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁸² Decyzja nr 3301.6.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia oraz Decyzja nr 3301.5.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁸³ Decyzja nr 3301.35.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 27 października 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia oraz Decyzja nr 3301.37.2023 Opolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 27 października 2023 r. w sprawie przyznania uposażenia.

⁸⁴ Nadbr. Krzysztof Kędryk.

⁸⁵ Dz. U. poz. 1750. ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie uposażenia.

funkcyjny w maksymalnej wysokości do 80% w zależności od zajmowanego stanowiska. Korzystając z ww. uprawnień, w zgodzie z prawem materialnym i przy uwzględnieniu możliwości budżetowych Komendy dokonałem regulacji ww. dodatków dla wskazanych w piśmie funkcjonariuszy. Funkcjonariuszom zwolnionym ze służby w 2023 r. ustalono uposażenie, a w tym: a/ podwyższono dodatek funkcyjny decyzją Nr 3301.35.2022 z 30 grudnia 2022 r. na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1, 4b i ust. 1a oraz art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁸⁶ i §§ 2, 3, 4, 8 ust. 1, 3 i 4 pkt 4, 5 i 6 oraz § 10 rozporządzenia w sprawie uposażenia⁸⁷; przesłankami do podwyższenia dodatku funkcyjnego była: terminowość i efektywność podejmowanych działań, umiejętność organizacji pracy, kierowania i sprawowania nadzoru oraz wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym naczelnika wydziału. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 8 ust. 4 pkt 4, 5 i 6 rozporządzenia w sprawie uposażenia; b/ podwyższono dodatek funkcyjny decyzją Nr 3301.36.2022 z 30 grudnia 2022 r. na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1, 4b i ust. 1a oraz art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy o PSP i §§ 2, 3, 4, 8 ust. 1, 3 i 4 pkt 4 i 6 oraz § 10 rozporządzenia w sprawie uposażenia. Przesłankami do podwyższenia dodatku funkcyjnego była: terminowość i efektywność podejmowanych działań oraz wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym dyżurnego operacyjnego. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 8 ust. 4 pkt 4 i 6 rozporządzenia w sprawie uposażenia; c/ podwyższono dodatek służbowy decyzją Nr 3301.5.2023 z dnia 25 stycznia 2023 r. na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy o PSP oraz §§ 2, 3, 4 i 5 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie uposażenia. Przesłankami do podwyższenia dodatku służbowego był: duży stopień wywiązywania się z obowiązków służbowych oraz profesjonalne wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym starszego wykładowcy. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 5 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie uposażenia; d/ podwyższono dodatek służbowy decyzją Nr 3301.6.2023 z dnia 25 stycznia 2023 r. na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy o PSP oraz §§ 2, 3, 4 i 5 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie uposażenia. Przesłankami do podwyższenia dodatku służbowego był: duży stopień wywiązywania się z obowiązków służbowych oraz profesjonalne wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym starszego wykładowcy. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 5 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie uposażenia. Funkcjonariuszom zwolnionym ze służby 12 stycznia 2024 r. ustalono uposażenie, a w tym: a/ podwyższono dodatek funkcyjny decyzją Nr 3301.35.2023 z dnia 27 października 2023 r. na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1, 4b i ust. 1a oraz art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy o PSP i §§ 2, 3, 4, 8 ust. 1, ust. 1a pkt 2, ust. 3 pkt 2 i ust. 4 pkt 1, 2, 4, 5 i 6 oraz § 10 rozporządzenia w sprawie uposażenia. Przesłankami podwyższenia dodatku funkcyjnego była: ocena wywiązywania się z obowiązków służbowych, rodzaj wykonywanych zadań i zakres ponoszonej odpowiedzialności, terminowość i efektywność podejmowanych działań, umiejętność organizacji pracy, kierowania i sprawowania nadzoru oraz wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym naczelnika wydziału. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 8 ust. 4 pkt 1, 2, 4, 5 i 6 ww. rozporządzenia; b/ podwyższono dodatek funkcyjny decyzją Nr 3301.37.2023 z dnia 27 października 2023 r. na podstawie na podstawie art. 86, art. 87 ust. 1 pkt 1, 4b i ust. 1a oraz art. 88 ust. 1 i 2 i art. 91 ust. 1 ustawy o PSP i §§ 2, 3, 4, 8 ust. 1, ust. 1a pkt 2, ust. 3 pkt 2 i ust. 4 pkt 1, 4, 5 i 6 oraz § 10 rozporządzenia

⁸⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 127, dalej: ustawa o PSP.

⁸⁷ Tj. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 września 2021 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 1750, ze zm.) – przypis NIK.

w sprawie uposażenia. Przesłankami podwyższenia dodatku funkcyjnego była: ocena wywiązywania się z obowiązków służbowych, terminowość i efektywność podejmowanych działań, umiejętność organizacji pracy, kierowania i sprawowania nadzoru oraz wykorzystywanie posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym zastępcy naczelnika ośrodka szkolenia. Przedmiotowe przesłanki były zgodne z § 8 ust. 4 pkt 1, 4, 5 i 6 ww. rozporządzenia. (akta kontroli str. 586-615)

NIK nie kwestionuje legalności podjętych przez byłego Komendanta działań w zakresie podwyższenia dodatków funkcyjnych lub służbowych dla ww. sześciu funkcjonariuszy. Izba stoi jednak na stanowisku, że podniesienie dodatków funkcyjnych oraz służbowych osobom, które złożyły wnioski o zwolnienie ze służby, było działaniem niegospodarnym i niecelowym. Wskazane przez byłego Komendanta uzasadnienie przyznania podwyższenia dodatków, mające potwierdzenie we przywołanych przepisach prawa materialnego, zdaniem NIK może być podstawą do przyznania nagrody za wykonywane z dużym zaangażowaniem obowiązki służbowe. Zadaniem kierownika jednostki kontrolowanej było także oszczędne i wydajne wykorzystywanie środków finansowych oraz dokonanie analizy osiągniętych rezultatów w odniesieniu do poniesionych nakładów. Powyższe znajduje potwierdzenie w zasadach wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a-b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸⁸, zgodnie z którymi wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Zdaniem NIK podniesienie przedmiotowych dodatków osobom, które zwalniały się ze służby było działaniem niegospodarnym, gdyż poniesione wydatki nie mogły przelożyć się na efekt korzystny z punktu widzenia realizacji zadań jednostki. Powyższe działanie Komendanta było także niecelowe z uwagi na to, iż podniesienie dodatków funkcyjnych lub służbowych dla zwalnianych ze służby funkcjonariuszy nie mogło przyczynić się do osiągnięcia założonych i wskazywanych w uzasadnieniu celów – takich jak: terminowości i efektywności podejmowanych przez tych funkcjonariuszy działań, umiejętności organizacji pracy, kierowania i sprawowania nadzoru oraz wykorzystania posiadanych kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym stanowisku służbowym – z uwagi na zaprzestanie pełnienia przez nich służby. Zastosowane więc metody i środki nie były optymalne dla osiągnięcia założonych celów.

Dodać należy także, iż spośród sześciu ww. funkcjonariuszy, pięciu po złożeniu wniosku o zwolnienie ze służby oraz w okresie podniesionego dodatku funkcyjnego/służbowego przebywało na zwolnieniu lekarskim lub korzystało z urlopu wypoczynkowego.

2. Komisja przetargowa do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę dwóch samochodów specjalnych pożarniczych z drabiną mechaniczną, o wysokości ratowniczej min. 30 m dla KW PSP w Opolu, została wyznaczona w składzie, który nie odpowiadał wymaganiom zarządzenia nr 17/2018 Opolskiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w Opolu z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie powołania komisji przetargowej oraz trybu jej pracy. Zgodnie z § 3 pkt 1 ww. zarządzenia do prac w komisji przetargowej wyznacza się co najmniej trzy spośród sześciu osób wymienionych w § 1 tego zarządzenia.

⁸⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

Pomimo tego, we wniosku o wszczęcie postępowania z 25 kwietnia 2023 r. Naczelnik Wydziału Technicznego zaproponował do składu komisji przetargowej tylko dwie osoby (spośród osób wymienionych w ww. zarządzeniu), a Komendant - na podstawie tego wniosku - powołał komisję jedynie w dwuosobowym składzie.

(akta kontroli str. 622-624, 765-779, 786-788)

Naczelnik Wydziału Technicznego KW PSP w Opolu wyjaśnił, że do prac komisji, spośród stałych członków komisji, zaproponowałem siebie oraz bryg. (...). Kolejną osobą merytorycznie przygotowaną do udziału w postępowaniu na dostawę drabin, spośród osób wymienionych w §1, był. st. bryg. (...), który jako zastępca komendanta wojewódzkiego nadzorował sprawy zakupów pojazdów i miał zatwierdzić wniosek o wszczęcie postępowania, więc naturalnie nie mógł znaleźć się wśród członków komisji przetargowej. Zgodnie z zarządzeniem powinienem wskazać kolejną osobę z listy, ale stanowiłyby one w tym postępowaniu bierną postać, nie posiadającą wiedzy w temacie zamówienia. Członkowie komisji uczestnicząc, np. w odpowiedzi na pytania oferentów a następnie w badaniu ofert, muszą wykazać się elementarną wiedzą w przedmiocie zamówienia. Skuteczniejszym rozwiązaniem było zaproponowanie komendantowi powołanie do komisji innych, bardziej merytorycznych osób, korzystając z uprawnienia zapisanego w § 3 ust. 2. cyt. zarządzenia. Dostrzegam konieczność dostosowania zapisów zarządzenia do realiów, dlatego w celu zoptymalizowania efektywności pracy komisji proponuję komendantowi zmianę zarządzenia w taki sposób, aby wnioskujący o zakup mógł z większą swobodą proponować skład komisji przetargowej, biorąc pod uwagę bardziej merytoryczne przygotowanie proponowanych członków niż ich przynależność do grupy pierwotnie zdefiniowanych członków komisji.

Opisany sposób powoływania składu komisji przetargowej niezgodnie z ww. zarządzeniem wystąpił także w pozostałych pięciu⁸⁹ postępowaniach o zamówienie publiczne przeprowadzonych w 2023 r. przez KW PSP w Opolu.

(akta kontroli str. 622-624, 765-779, 786-788, 990-997)

3. W sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2023 r.⁹⁰ w kolumnie 11 nie zostały wykazane osoby, które nie otrzymywały wynagrodzenia z zakładu pracy (tj. dwie osoby będące na urloпах wychowawczych). Zgodnie z § 1 pkt 13 lit. g rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 stycznia 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹¹ w kolumnie 11 „Stan na koniec okresu sprawozdawczego” wykazuje się liczbę zatrudnionych w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego w przeliczeniu na pełnozatrudnionych (dysponenci części budżetowych dane zbiorcze wypełniają z dokładnością do osoby, a dysponenci pozostałych stopni oraz kierownicy uczelni publicznych z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku), tj. podaje się stan ewidencyjny pełnozatrudnionych po przeliczeniu. Zgodnie z powyższym w kolumnie 11 należało wykazać zatrudnienie na koniec okresu sprawozdawczego z uwzględnieniem osób, które nie otrzymywały za dany okres wynagrodzenia z zakładu pracy, tj. osób będących na urloпах bezpłatnych, macierzyńskich, wychowawczych, itp.

Zastępca Naczelnika Wydziału Kadr wyjaśniła, że w kolumnie 11 wykazuje się liczbę zatrudnionych w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego w przeliczeniu na

⁸⁹ Postępowania: a/ z 5 kwietnia 2023 r. pn. Dostawa pojazdów specjalnych: 2 szt. lekkich samochodów operacyjnych, lekkiego samochodu rozpoznawczo ratowniczego oraz naczepy do przewozu wody”; b/ z 6 lipca 2023 r. pn. Dostawa 6 kompletów namiotów pneumatycznych z wyposażeniem; c/ z 13 lipca 2023 r. pn. Dostawa bezzałogowego statku powietrznego (BSP); d/ z 8 sierpnia 2023 r. pn. Dostawa pojazdu do celów szkoleniowych z zakresu prawa jazdy kategorii C z prawem opcji zakupu dodatkowego wyposażenia pojazdu; e/ z 10 sierpnia 2023 r. pn. Zakup systemu streamingu video z transmisją mobilną.

⁹⁰ Tj. od początku roku do końca IV kwartału 2023 r.

⁹¹ Dz. U. poz. 193.

pełnozatrudnionych (...). tj. podaje się stan ewidencyjny pełnozatrudnionych (po przeliczeniu). W sprawozdaniu podano liczbę strażaków pełniących służbę w KW PSP w Opolu, nie ujęto tam dwóch Pań z uwagi na to, że obydwie Panie przebywają na urlopie wychowawczym, a więc nie pełnią służby w Komendzie. Przedstawianie powyższych danych jest identyczne z danymi, które przekazujemy do Komendy Głównej PSP w zakresie zatrudnienia, gdzie osób na urlopiach wychowawczych nie wykazuje się do liczby zatrudnionych strażaków w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego. W zakresie sporządzanych sprawozdań na bieżąco konsultujemy się z Opolskim Urzędem Wojewódzkim. W powyższym zakresie nie otrzymaliśmy informacji o stwierdzeniu uchybień. W trakcie kontroli NIK sporządzono korektę sprawozdania polegającą na zmianie liczby w kolumnie 11 „Stan na koniec okresu sprawozdawczego” z 57 na 59 (dodano 2 osoby przebywające na urlopie wychowawczym).

(akta kontroli str. 335-354, 1002-1005, 1193-1195)

1.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W 2023 r. wydatki z budżetu środków europejskich (rozdział 75410, § 6067), zostały zrealizowane przez KW PSP w Opolu w 2023 r. w łącznej kwocie 9 760,2 tys. zł⁹². Środki te pochodziły z rezerw celowych budżetu środków europejskich (poz. 98) i zostały przeznaczone na realizację projektów pn.: *Usprawnienie sytemu ratownictwa na drogach – etap V* oraz *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego*. Oba projekty były realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Przyznane środki wykorzystano w całości⁹³, a zbadana w kontroli próba (dobrana celowo) pięciu najwyższych wydatków z budżetu środków europejskich na łączną kwotę 6 854,3 tys. zł⁹⁴ dotyczyła zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych (ciężkich i średnich) w ramach projektu *Usprawnienie sytemu ratownictwa na drogach – etap V*⁹⁵. Jednostką realizującą ten projekt była Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej⁹⁶. W ramach zadania nr 7 oraz nr 8 projektu zrealizowany został zakup dla KW PSP w Opolu odpowiednio: dwóch średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych z funkcją cięcia oraz trzech ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego. KW PSP w Opolu nie sporządzała w ramach przedmiotowego projektu wniosków o dofinansowanie. Wydatki zostały dokonane do wysokości przyznaných kwot i zostały poniesione na realizację celów określonych w projekcie. Zakupione samochody ratowniczo-gaśnicze zostały użyte: a/ średnie: Komendzie Powiatowej PSP w Nysie, Komendzie Miejskiej PSP w Opolu; b/ ciężkie: Komendzie Miejskiej PSP w Opolu, Komendzie Powiatowej PSP w Prudniku, Komendzie Powiatowej PSP w Nysie.

(akta kontroli str. 416-532, 1092-1108)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki ze środków pochodzących z budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2023 r. dokonywane były zgodnie z planem rzeczowym i finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. Realizacja tych wydatków była zgodna z zasadami

⁹² 9 760 197,47 zł.

⁹³ Z przyznaných (plan po zmianach) 9 760 198,50 zł, wykorzystano 9 760 197,47 zł.

⁹⁴ Na zakup pięciu samochodów ratowniczo-gaśniczych wydatkowano w KW PSP w Opolu łącznie 8 063 880 zł, z tego: 6 854 298 zł stanowiły środki z budżetu środków europejskich, a 1 209 582 zł środki z budżetu państwa.

⁹⁵ Dalej: Projekt.

⁹⁶ Umowa o dofinansowanie nr POIS.03.01.00-00-0072/22-00 z 23 czerwca 2022 r.

gospodarowania środkami publicznymi. Stwierdzono natomiast niecelowe i niegospodarne wydatkowanie środków publicznych na łączną kwotę 12,9 tys. zł, poprzez dokonanie podwyższenia dodatków funkcyjnych i służbowych funkcjonariuszom, którzy złożyli wnioski o zwolnienie ze służby w związku z uzyskaniem uprawnień emerytalnych. Stwierdzono także powoływanie składów komisji przetargowych niezgodne z regulacją wewnętrzną Komendy oraz nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania jednostkowych rocznych sprawozdań budżetowych dysponenta III stopnia za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich (Rb-UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdanie:

- za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Powyższe sprawozdania zostały sporządzone terminowo i przekazane odbiorcom wskazanym w przepisach rozporządzeń: a/ Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹⁷, b/ Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁹⁸ oraz c/ Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁹⁹.

(akta kontroli str. 1043-1172, 1174-1192, 1200-1205)

Zbadane w kontroli próby, jak również analiza sprawozdań KW PSP w Opolu (Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 Programy, Rb-28UE, Rb-BZ1 i kwartalnego Rb-Z) wykazały, że zostały one sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a ujęte w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Uzyskane dochody, przekazane na rachunek budżetu państwa, wykazane w sprawozdaniu Rb-23 wyniosły 179,1 tys. zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wykazane w sprawozdaniu Rb-23 wydatki wykonane w kwocie 22 366,0 tys. zł, były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Dane wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-BZ1 były zgodne z ewidencją prowadzoną na koncie 990 *Plan finansowy w układzie zadaniowym* oraz przekazywały prawdziwy i rzetelny obraz realizacji zadań ustanowionych w układzie zadaniowym budżetu. Przyjęty system kontroli zarządczej w KW PSP w Opolu zapewniał, w sposób racjonalny, kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

⁹⁷ Dz. U. poz. 144, ze zm.

⁹⁸ Dz.U. z 2023 r. poz. 652.

⁹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1731.

KW PSP w Opolu nie sporządzała zbiorczych (łączych) sprawozdań budżetowych.
(akta kontroli str. 1043-1172, 1174-1192, 1200-1205)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz sprawozdanie w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te sporządzono terminowo, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zaniechanie podwyższania dodatków funkcyjnych lub służbowych dla funkcjonariuszy, którzy złożyli wnioski o zwolnienie ze służby w związku ze spełnianiem warunków do uzyskania świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego.
2. Dostosowanie zapisów zarządzenia dotyczącego powoływania komisji przetargowej do faktycznych potrzeb KW PSP w Opolu.
3. Wzmocnienie nadzoru nad sporządzaniem sprawozdań o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁰⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁰⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłoszenie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 25 marca 2024 r.

Kontrolerzy
Damian Mielcarek
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Iwona Zyman

/-/

.....
podpis

Paweł Toczek
specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis